

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Pretul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an . . . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . . . 14 franci " " " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Pretul inserțiilor: Pentru publicațiunile oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl. de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii „Fóia diecesană“; érá banii de prenumerațiune și inserțiunile la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
---	---	--

Stipendiștii noștri.

Gazeta Transilvaniei vorbind în Nrul seú 262 din a. c. despre alegerile de protoforestier, de locuitorii lui și de cei patru practicanți la comunitatea de avere a fostului regiment român bânățon, despre cari am raportat și noi în Nrul 46, pune totodată întrebarea tare îndreptățită: *óre n'a concurat nici un român la vre unul din aceste posturi, căci nu vedem nici unul figurând între cei aleși?* Înainte de ~~tóte pentru clarificare~~ ~~răspundem~~ „Gazetei“ că în faptă la amintitele posturi n'a concurat nici un român, ba ce este și mai mult, cei doi practicanți de forestierie români, ce erau până acum aplicați la comunitatea de avere au demisionat, unul pentru că nici după o praxă de peste doi ani de zile n'a depus, conform prescrișilor legii, examenul de forestier, érá celălalt îndată ce a depus acest examen, și-a aflat aplicare mai comodă de forestier la un proprietariu privat de păduri.

Împrejurările acestea au produs o im, resiune durerósă și în noi. Să căutăm, să vedem, unde este cauza. Noué ni s'e pare, că cauza cea adevérată zace în aceea, că tinerimea noastră de astăzi nu pré vrea să dea în greu. Onóre și éráși onóre excepțiunilor. Dar pe tinerimea noastră de astăzi, o vedem înbuldindu-se la preoție, la academiile de drepturi, la notariate pe sate, érá alții intrerup studiile și se aplică în posturi de tot secundare de scriitori péla advocați și oficii publice. Să nu credeți, că în asemenea casuri cauza intreruperii studiilor este totdeauna lipsa de talente sau de mijloce materiale. Avem casuri, că respectivii studiosii au declarat de nesuficient un stipendiú sau cum dic românii de peste Carpați o bursă anuală de 500 fl. Altul, după-ce pentru evaluearea lui de forestier în străinătate s'au spesat peste 2000 fl., întorcându-se acasă, a luat la altă corporațiune serviciu, rămânând ca suma spesată cu evaluearea lui să fie scósă dela

el pe calea judecării. Mulți bursieri éráși esplotézá în un mod necvalificabil pe ajutătorii lor prin aceea, că după-ce își completezá studiile în mare parte pe spesele carității publice, deși li s'e oferă în patrie posturi și pozițiuni respectabile cu subsistintă asigurată după modestele noastre puteri și împrejurări, totuși sub diferite pretexte făcând de multe ori „din țintări armăsari“ o tulesc în România la preținsele óle cu care se acolo, chiar atunci, când, precum ~~de~~ 200 ~~de~~ luna mai dragă și lipsa mai ~~de~~ estradare escentiunilor ~~de~~ 29 Anul ~~de~~ comunității de avere, ci și altor corporațiuni și privați cu dare de mână. Acum putem ușor să ne esplicăm și motivul, pentru-ce ilustra și generósă familie *Mocioni de Foen* a încetat de mult de a mai oferi în tot anul sume mari pentru stipendií. De sigur și această nobilă familie va fi făcut asemenea și alte triste esperințe.

Comunitatea de avere de vreo 6 ani încóce sacrifică în tot anul mi de fiorini pentru burse, însă bursierii ei cel puțin până acum, după un timp óre care îi întore spatele și noi am fost martorii la tristul spectacu, că un fost bursier al ei întâlnind pe președintele comunității de avere, nici nu l'a salutat. Nu este mirare, dacă această comunitate precum și alții avénd în vedere rigorósele dispoșeciuni ale legilor și greutățile vieții de astăzi, precum și responsabilitatea, ce și-o are fie care conducător consciențios întipărită în sufletul seú, sînt necesitați a se folosi de străini. Sînt și acestea semne ale timpului materialistic de astăzi, care se vede, că a infectat pe cei mai mulți și dintre tinerii roștri. Trebuie se spunem din când în când și adevérul neînflorat; căci în asemenea cestiuni vitale pentru viitoriul nostru indiferentismul sau tăcerea ar fi mare păcat și posteritatea va fi în dreptul ei de a ne judeca și condamna fără cruțare. Déce însă Ddeú, ca viitoriul să compróbe contrariul și noi să fim priviți de pesimisti.

Fundațiunea Ana Alexandrovici din Lugos.

(Fine.)

Acastă epitropie și-a dat totă truda, în prima linie într'acolo, ca masa constatătoare din felurite averi înșirate deja și în acest raport să se realizeze, va să zică: aurul și argintul să se schimbe în bani de hârtie (banenote), mobilele casnice să se vîndă la licitațiune publică, și legatarii să-și primescă partea lor destinată prin mai multe dispuseciuni ale testamentului, și mai pe urmă: ca speșele împreunate cu aducerea în rënd a averii fundaționale să se plătescă.

Din socoțile și cvitanțele epitropiei ne-am convins, că din aurul prețuit în inventariu cu 1.841 fl. 5 cr. s'a primit în banenote: 2.027 fl. 02 cr. pentru argintul prețuit în inventariu cu 7.656 fl. 29 cr. după detragerea legatelor estradate în natură, s'a primit 6.945 fl. 28 cr. pentru mobile prețuite în 1.562 fl. 46 cr. și vindute la licitațiune publică, s'a primit 1.255 fl. 98 cr.

Deci bilanțul anului 1865, începînd dela 19 Mai 1865 până la 31 Decembre 1865, compus de cassariul epitropiei dl *Constantin Rădulescu*, arată starea fundațiunei în modul următoriu:

Averea activă în aur 1.841 fl. 05 cr., în argint 7.756 fl. 29 cr., în mobile și bani gata 12.252 fl. 91 cr., în obligațiuni și libele ale cassei pars. 12.000 fl. 09 cr. Suma 33.569 fl. 62 cr.

Averea pasivă în aur 1.841 fl. 05 cr., în argint 7.475 fl. 57 cr. în mobile și bani gata 12.252 fl. 91 cr., în obligațiuni și libele ale cassei pars. 12.000 fl. 09 cr. Suma 33.569 fl. 62 cr.

Rest în argint 280 fl. 72 cr. în mobile și bani gata 804 fl. 31 cr., în obligațiuni și libele ale cassei pars. 32.582 fl. 71 cr. în avere imobilă 11.040 fl. Suma 44.707 fl. 74 cr.

Diferința deci între prețul inventariului și între rezultatul bilanței la finea anului 1865 face 3692 fl. 72 cr. cu atâta a scăzut averea fundațiunei.

Acastă diferență se esplică prin aceea, că epitropia a estradat în natură și în bani gata cea mai mare parte a legatelor amintite în testament, și că s'a plătit și speșele împreunate cu realizarea masei inventate.

Censurându-se acum toate pozițiunile erogatelor și a perceptelor de arîndul pe basa jurnalului cassariului și pe basa asemnărilor urmate din partea epitropiei fundaționale: comisiunea după o lucrare mai îndelungată și consciențioasă a aflat, că cu prea puține și neînsemnate excepțiuni, toate pozițiunile jurnalului despre percepțiune și erogat consună întru toate cu adevărul și că toate erogațiunile pe baza asignațiunilor sînt dovedite cu cvitanțele recente, și că prin urmare: statul activ al fundațiunei la finea anului 1865 în adevăr a făcut suma activă

de 44.707 fl. 74 cr. v. a. care constă din următoarele:

a) din argint și prețioase	280 fl. 29 cr.
b) bani gata în papir	195 fl. 29 cr.
c) deceri (libre)	603 fl. 92 cr.
d) mobilă nevîndute	5 fl. 11 cr.
e) realități	11.040 fl. —
f) 1. libele de ale cassei de păstrare din Timișoara	19.918 fl. 34 cr.
2. interesele după acestea	460 fl. 31 cr.
g) obligațiuni private	12.204 fl. 06 cr.
	<u>suma 44.707 fl. 74 cr.</u>

Din bilanța anului 1865 se vede însă, că starea activă a fundațiunei a făcut la finea anului 78.277 fl. 36 cr. cu toate că epitropia a primit spre manipulațiune numai suma de 48.400 fl. 46 cr. Diferința de aproape 30.000 fl. se esplică de acolo, că epitropia în jurnalul seî tot aurul și argintul schimbat precum și mobilele vindute ca atari le-a pus în erogat, ér prețul lor primit cu ocașiunea schimbării respective vindării le-a pus în percepțiune prin ce aceste obiecte vin înainte de doue-ori în percepțiune și numai odată în erogatiune măcar că în adevăr e vorba numai de una și aceeași avere în formă schimbată. Tocmai așa s'a întemplat și cu libelele cassei de păstrare din Timișoara, nu mai puțin cu realitățile; deore-ce prețul realităților s'a fost petrecut în jurnal ca bani gata. În urmarea acestora socoță adevărată este următoarea:

A) activa după inventariu	48.400 fl. 46 cr.
B) pasiva	3.792 fl. 72 cr.

din care rezultă un rest 44.707 fl. 74 cr.

Scădēmintele, cari le semnalizarăm mai sus sînt neînsemnate și acestea nu retrag nimic din manipulațiunea laudabilă a epitropiei.

După acestea subscrisa comisiune, pentru de a pute corespunde chemării sale în totă direcțiunea a aflat de lipsă a lua la censurare de a rëndul toate punctele testamentului spre a poté constata, că cari dispuseciuni s'a u escutat prin epitropie în decursul anului 1865 și cari a u rēmas neimplinite.

Aceste dispuseciuni combināndu-le noi cu jurnalul și cvitanțele epitropiei, apoi mai primind și unele desluciri dela ddnii *Constantin Rădulescu* și *Iulian Ianculescu*, am constatat următoarele:

- punctul 1, în legătură cu pct. 37 al testamentului sunătoriu despre „Parastas“ s'a implinit;
- „ 2, în legătură cu pct. 38 nu s'a implinit căci numele *Anei Alexandrovici*, până la finea anului 1865 nu s'a scris pe crucea de marmore, ce ea încă în viață a lăsat a se face pertru bărbatul ei rēposat;
- „ 3, fundațiunea pentru școla de creșcere a fetelor romāne de religiunea gr. or. nu s'a realizat, nici *inscripțiunea pe casa de cātră stradă*, ordinată prin testament, nu s'a făcut;

- punctul 4, cărămișile și suma de 600 fl. v. a. nu s'a întrebuințat în anul 1865 spre scopul menit;
- " 5, s'a împlinit, încât cotelele s'a dat în arândă, dar nefiind învățătore, venitul nu s'a putut întrebuința spre plățirea ei;
- " 6, suma despre fundațiunea văduvelor serace întemeiată cu 8000 fl. — Din venitul acesteia numai jumătate s'a împărțit văduvelor din cauză, că începând dl *Ioan Faur* proces în contra masei lăsamentale, densusul s'a învoit a se da văduvelor numai jumătate din venit până la deciderea finală a procesului. Fundațiunea însă de 8000 fl. nu s'a manipulat separat de câtră celelalte;
- " 7, întemeiază fundațiunea studenților seraci cu 8000 fl. — nici această fundațiune nu s'a separat de câtră celelalte, și din jumătate de venit, după înțelegerea făcută cu dl *Ioan Faur*, s'a decis a se împărți la trei tineri (studenți) câte 100 fl. la an, — ceia-ce s'a și întemplat;
- " 8, din fundațiunea seracilor cu 200 fl. nu s'a împărțit nimic;
- " 9, dispune despre compunerea epitropiei, ceea-ce s'a și înființat;
- " 10, s'a făcut ordinea cassei, care cuprinde în sine procederea epitropiei în afacerile sale;
- " 11, sunătorii despre activitatea epitropiei, s'a împlinit, afară de alegerea învățătorei;
- " 12 și 13 în care se otăresc calitățile învățătorei, și se împune epitropiei să se îngrijască de creșterea unei atari învățătore, — decă îndată după mórtea Anei Alexandrovici nu s'ar afla o astfel de fēeme, nu s'a împlinit;
- " 14, dispune despre pro edura epitropiei în afacerile ei și îi împune subșternerea socoților anuale *adunării generale bisericesei respective Sinodului parochial*, afară de odată, precum amintirăm și mai sus, nu s'a împlinit;
- " 15, parastasul s'a ținut în tot anul și interesele capitalului de 100 fl. s'a estradat preoțimeii, și această sumă trebuie să vină înainte în socoțile anilor următori;
- " 16, alegerea membrilor civili ai epitropiei s'a întemplat în anul 1865 prin adunarea generală;
- " 17, Catichisarea la institutul de creșcere a fetelor de ore-ce acest institut nu s'a înființat, nu s'a împlinit;
- " 19, legatul destinat pentru Sofia Iovița cu 200 fl. și pentru Iuliana Iovița cu 200 fl. s'a estradat sub art. jurn. 431;
- " 20, Persida și Iuliana Opra fiind minorene,

- nu și-a primit legatele câte cu 200 fl. în a. 1865; ér lui Petru Opra i-s'a estradat 100 fl. sub art. 443 al jurnalului;
- punct. 21, legatele destinate pentru Catifa, Valeria și Ana Mureșan, câte cu 200 fl. fiind ele minorene, nu s'a estradat în a. 1865;
- " 22, Elisaveta Ieța și Mariuța Vasi și-a primit legatul de 100 fl. sub art. jurn. 428;
- " 23, Maria Relia nu și-a primit legatul de 100;
- " 24, Stana Frădusticén a primit numai jumătate din legatul ei de 600 fl. în urma înțelegerei făcute cu dl *Ioan Faur*; érá prețioșele i s'a predat în natură sub art. 377 al jurnalului;
- " 25, Alexandra din Craiova a primit asemenea numai jumătate din legatul ei de 1000 fl. pe basa înțelegerei făcute cu dl *Ioan Faur*; érá prețioșele i s'a estradat tóte;
- " 26, Catifa Popovici nu și-a primit legatul de 100 fl.
- " 27, Fetele lui Lazăr Párvu nefiind maiorene, nu și-a primit legatul de 200 fl.;
- " 28, Iuliana Faur a primit legatul de 200 fl. Corneliu Faur 1000 fl. Iuliana Faur 1000 fl. Sofia Pavel 200 fl. Maria Faur 200 fl. érá spitalului din Lugos nu s'a estradat suma otărită de 200 fl. —
- " 29, Anei Mureșan nu s'a predat vinia de sub Nr. parcelei 5848;
- " 30, averea mobilă s'a vëndut la licitațiune, vinia însă a rămas — dar nu arată nici un venit pe anul 1865; nici obligațiunile private nu s'a realizat;
- " 31, se denumesc de esecutori testamentali toți membrii epitropiei;
- " 32, dispune, că banii fundaționali să se depună spre fructificare în cassa de păstrare a Lugosului, decă acesta se va înființa. Acesta însă nu s'a întemplat în 1865;
- " 33, legatul destinat pentru spital cu 200 fl. ce era a se încassa dela Iuliana Popovici nu s'a realizat;
- " 34, dispune, că decă socoțile epitropiei nu s'ar afla în ordine, *acelea să se întemteze până la archiepiscopie*; acesta nu s'a întemplat.

Celelalte puncte ale testamentului nu sânt de vre-o însemnătate mai mare, afară de punctul 40, în carele se dispune, că hainele ce se vor mai afla afară de cele ce s'a luat în consignațiune prin Ana Alexandrovici, să se împartă între némuri și seraci, — ceea-ce s'a și întemplat.

Din cele înșirate până acuma se vede apriat, că tóte dispusețiunile testamentului, unde numai a

ertat impregiurările, s'aun realizat încă în decursul anului 1865;  ra cele nerealizate negreșit vor veni înaintea în socoșile anilor următorii.

Deci după toate acestea comisiunea subsemnată s'a convins pe deplin, c a membrii episcopiei din a. 1865 și-aun pus totă truda și osteneța, d'a duce la îndeplinire cu acurățetă și cu scrupulositate afacerile încredințate lor prin dispusăciunile testamentului; s'a convins mai departe, c a socoșile cu prea puține și neînsemnate excepșii, s'aun aflat în ordinea cea mai bună, drept aceea comisiunea propune a se decide:

I. ca episcopia din anul 1865 s a fie absolvat  de ori-ce responsabilitate ulterioar  în privința socoșilor fundașiei Anei Alexandrovici.

II. ca membrilor episcopiei din anul 1865, cari se mai afl a în viață, adec a, ddlor: *Constantin Radulescu, Alexandru Athanasievici și Dr. Aureliu Maniu* s a se voteze mulțamit  și recunoșșinț a protocolar  pentru zelul, cu care ei aun condus trebile fundașionali în acel an.

III. ca memoria membrilor episcopiei, cari numai s unt în viață, precum: *Ioan Marcu, Pavel Maniu, Ioan Vancea și Filip Pascu*, s a fie pomenit  în Sinodul parochial presinte, și prin sculare s a li se dic a: în veci amintirea lor.

IV. Esistența acestei fundașiei s a se aduc  la cunoșșinț a Ven. Consistori  diecesan, alăturându-se și o copie a raportului presinte.

V. Ca în locul r eposatului Vasilie Petric s a se aleg a alt membru în comisiune.

În urm a este datorința n ostr a a mai aduce la cunoșșinț a on. sinod par. c a revisiunea socoșilor anilor următorii pentru aceea nu s'a putut continua, pentru-c a fostul episcop din anul 1866, dl Alex. Athanasievici, de mai mult timp z ac nd bolnav, ca atare n'a fost în stare a ne da la m an a nici documentele socoșilor sale, nici nu ni-a putut da deslucirile recerute. Îndat -ce ins  d ensul se va îns nătoșa: comisiunea nu va int rșia a-șii continua lucr rile sale cu tot a scrupulositatea dup a îns rcinarea primit a dela On. sinod parochial.

Lugoș în 12 Martie 1881 st. n.

Mich. B s n m. p.

preș. com.

și c eial ți membrii ai
comisiunii esmise.

De o cam dat a numai at t putem publica despre ac șta fundașie. Sper m și aștept m cu tot dreptul a ni se da c at mai cur nd ocașie a aduce la cunoșșinț a public a și activitatea posterioar  a episcopiei fundașionale și a comisiunii sinodale, esmise mai t rșin pentru revisiunea socoșilor fundașiei, cu deosebire dela anul 1867 în c oci, deore-ce aceleas  p n a ast dii, precum s ntem informașii, nu s unt rev dute prin sinodul parochial din Lugoș.

Sfauri bune economice.

Convenirea a V.

Apa. Insușirile ei de disolvare. Pl oia, roua, c șta, aburul, neua, ghița. Apa în comp rașione cu soiurile p m ntului.

Voi șșii, c a apa e compus  din d ou  materii aeriforme. Noi ins  nu vom lua ac șta în socotinț a, ci vom privi la ea așa precum ni se arat  la vedere, adec a: ca la o fluiditate transparent , f r  gust și f r  miros, scurt dic nd: precum cerge ea din izvor sau se vars  prin pl oie.

Noi în am ndou  casurile nu putem din destul l nda insușirile ei de disolvare.

D r bușul ac șta de z char, care  t  c -l arunc în acest p char cu ap ; lingura ac șta plin  cu sare ce o golesc dinc ci în cest lalt p char: acestea în timpul cel mai scurt disolv ndu-se vor disparea în ap . Acest gumi fin, d r bușul ac șta de s pun, se vor muia și apoi vor disparea. B șul s  va muia și incovia, — sponghia s  va umfla, și din esperința de toate șșile șșii și aceea, c a rufele ce aun devenit aspre prin n l țel , în ap  se moie și n l țel a în cele din urm  s  disolv  și dispere. Apa moie bucatele, ce r m n și se usc  pre farfuriș, ba chiar și coșile de p ne uscate le moie; putem afirma dar : *apa moie toate, le disolv  și descompune.*

Noi numai așa ne putem esplica ac șta lucrare, c nd o atribuim puterei atr g toare a apei. Apa p trunde în tot locul, desface și cele mai mici p rșicele ale corpurilor și le desbin  una de alta. F meile n stre fac o intrebuintare ins mnat  din ac șta, c ci în descompunerea materiilor prin ap , se cuprinde sp latul. Ele moie mai nainte rufele în ap , n l țel a s  descompune, carea apoi frecat  în m ni și limpedit  s  del tur  cu totul.

Dar nici apa nu p te toate lucrurile s  le descompun . Pentru del turarea uns rei sp l toarele aun lips  de ajutoriul inc  a unei materii, carea împreun ndu-se bucuros cu uns rea, o del tur  din rufe. Ac șta materie e *leșiu* sau *natron* și *cali* — și ac șta s  afl  în s pun și ușur z  mult sp larea rufelor unsurose.

F meile prin îndelungate probe aun devenit la cunoșșinț a, înaintea inv șaișilor, c  din ce apa e mai cald , rufele se spal  mai ușor, ele dic : noi f meile, albim bucuros rufele, c nd avem ap  cald .

Îns  inv șaișii merg nd mai departe în cercet rile lor aun descoperit urm toarele:

C nd golii eun aci în p char lingura ac șta de sare, așii v duș cu toșii, c  sarea a disp rut. Noi cu ochii nu o putem vedea mai mult, dar dec  vom gusta apa ac șta, noi gustul de sare și p n  la cel din urm  strop il putem simșii; c ci apa descompun nd sarea a atras-o numai la sine.

Acum privișii inc ci, eun mai torn o lingur  de sare în ap , inc  una a d oua și a treia;  r în p charul cest lalt inc  vre-o c teva d r bușe de z -

char. Vedeți! zăcharul se descompune de tot, însă din coci, sarea nu s'a descompus de tot și ea nici nu se va descompune mai departe, pentru-că apa acum s'a săturat de sare și nu o poate primi mai mult, nu-î priesce.

Numai omenii nebuni mănâncă preste sătul.

Învęțații prin îndelungate cercetări au aflat dară, că apa prin diferite corpuri să pôte mai puțin sau mai mult sătura; dar decă o încăldim ea primesce mai mult la sine, prin urmare: *apa încăldită descompune mai ușor și primesce mai mult la sine.*

Acastă lege a naturii se pôte aplica cu succes, nu numai în economia casnică, ci și în cea de câmp.

Apa căldută de vēră descompune mai ușor materiile pământului, și de aci provine în parte puterea nutritore și dezvoltătoare a pământului asupra plântelor. Apa descompune materiile nutritore ale pământului în miediu și străbate la rădăcinile plântelor, aducându-le nutremântul de lipsă.

Apa dară descompune materiile plântelor și le aduce materiile descompuse; apa se rădică din căsulie în căsulie (celulă) și nutresce tôte părțile plantei; apa sau umezela pământului face, ca sēmēnta să se desfacă descompunēnd materiile nutritore — și ea descompune cu deosebire scrobul din sēmēnte, carele dă plāntei primul nutremēt.

Considerând noi dară apa numai ca mijloc simplu de descompunere, ea e neîncungiurat de lipsă pentru plāntă.

În aer de tot sec și în pământ cu totul uscat, plāntele nu pot prospera, ba chiar transportate la așa loc, se vestejesc în grabă. Din contra putem observa, că plāntele din rēvare, prin udat însuflețesc, mai departe, că plōia scōte în grabă la ivelă sēmēnta din pământ, că prin livezi, cari stau în apropierea apelor, ce curg în liniște și murmurând, erba și tot feliul de plānte cresc vesele.

Sălcile și plopii puși pe loc uscat sau umed, ne pot convinge mai ușor, că cât de mare influință are apa chiar asupra arborilor.

Noi aflăm chiar o mulțime de plānte, cari ca pescii numai în apă pot trăi. Și unele dintre acestea se silesc, ca să le și admirî! Ele se desvōltă și cresc până la timpul înfloririi jos în fundul apei și atunci abea es deasupra apei, arătând nișce celule pline de aer, cari ca și nișce beșicuțe înnotătoare rădică mămuchiul plāntei în sus așa, ca mugurii ei să pōtă gusta aerul de lipsă pentru desfacerea flōrei și cōcerea sēmēntei. Noi putem vedea atunci suprafața apei plină de flori frumoșe și străformată în adevărate livezi pline de verdēță. ca nișce grădini înnotătoare. Însē ele dispar la moment. Beșicuțele de aer se uscă, plānta se aședă érăși în jos spre fundul apei cu tot cu sēmēnte, pentru-ca acolo, de noî să se desvōlte, și pentru-ca acolo, în fundul apei să dea nutremēt feliuritelor vietăți, *căci priverca tuturor, caută spre Tine, Dōmnē!*

Însuși părți singuratice din plānte reinvie în apă. Să smulgem numai spre probă un paiu de piperig din apă, el până ce ajungem acasă se vesteșce mai de tot; dar decă îl tăiem din jos și-l aruncăm în apă, el reinviă. Și decă cercetăm mai deapropoe cauza, aflăm, că macar-că apa a străbătut abea de un policar, totuși el s'a rădicat în sus ca de o palmă.

Și mai surprindetoriu lucrēză apa căldută, cum e d. e. asupra florilor jumătate vesteđite; căci decă retezăm cu cuțitul numai puțin vērfurile acestor flori, ele mult într'o jumătate de oră reinvie și se înveselesc de noî.

Apa dară ca mijloc de descompunere, se străcură în pământ și în ăst mod străbate la rădăcinile plāntelor și le dă prin acēsta materiile nutritore de lipsă.

Apa e trebuinciosă și chiar părților din afară ale plāntelor, căci ea trebuie să vină și acestora într'ajutoriu. Pentru aceea natura a și legat'o strins de aer și de pământ. Ea e pretutindenea, ea se pôte străforma în feliurite chipuri și se pôte împreuna în diferite moduri.

Noi dară avem datorință, ca să cercetăm tôte acestea mai cu deamēruntul.

Apa ce o vedem prin bălți stând pe loc, prin rîuri curgēnd, prin fântāni isvorānd și ca plōie picurānd: noi o numim *licuidă*, curgătoare, decă ea în acēsta procedură nu e împedecată prin alte corpuri, ca ea să se contragă în stropi.

Decă însē acești stropi sūnt așa de mici, încât noi nu-î putem vedea și deosebi unul de altul, atunci o numim *gaz*, negură sau nor.

Și fiind-că stropii acestia se pot subția așa, încât ei dispar cu totul, noi numim acēsta *aparință abure*.

Aburele jōcă în timpul present un rol fōrte însēmnat. Aburele a împreunat rēsăritul cu apusul și mēdă-nōpte cu mēdă-zi. Decî despre abure vom vorbi în unul din numērîi viitorî.

P. P.

Varietăți.

Primate al Romāniei a fost ales de senat, de cameră și de sântul sinod în 4 l. c. n. *Iosif*, episcopul *Dunărei-de-Jos* cu 190 de voturi. Episcopul *Melchisedec dela Roman* a primit 41 de voturi, ear' *Iosif metropolitul Moldoiei* numai 6 voturi.

Protopresbiter noî. *Toma Păcală* a fost chirotesit întru presbiter pentru tractul *Oradî-Mari* în 21 Noemvrie v. a. e. prin prea sântitul Episcop al *Aradului*. Îl felicităm și noi pentru demnitatea, la care la înălțat biserica. Întru mulți ani.

Arnold Ipoly (Stummer) episcopul *romano-catolic din Oradea-Mare* a murit în 2 Decembre noî a. e. în etate de 64 ani. Rēposatul a fost cel mai renumit archeolog unguresc și președinte al Consiliului regnicolarî al invē-

țământului din Budapesta, dela care s'au inițiat multele opriri de cărți didactice române.

Enciclică papală. Ilustritatea Sa Domnul Episcop greco-catolic al Lugosului Dr *Victor Mihály* de Apșa prin circulariū emis cătră ven. cler și credinciosul popor al diecesei Lugosului, publică în traducere română enciclica papală cu datul 22 August a. c. adresată cătră Episcopii romano- și greco-catolici ai Ungariei din indemnul iubi-leului de 200 de ani al revindecării cetății Buda de sub dominațiunea turcescă. În această enciclică se provocă cre-dinciosii a se feri de doctrinele cele periculose ale *rațio-nalismului, naturalismului și socialismului* și a abandonă *căsătoria civilă și înființarea de școle neconfesionale.*

Congregațiune extraordinară a Comitatului Căraș-Severin este convocată pe ziua de 15 Decembre a. c. În această adunare se va constitui de nouă comitetul municipal pe anul 1887, apoi pe lângă alte alegeri se va institui și comitetul central în cauza alegerilor de deputați dietali conform §§-lor 17 și 20 ai Art. de lege XXIII din anul 1874.

Titlu de baron s'a acordat proprietariului mare *Albert Vodianer* de Căpriora și urmașilor săi legitimi cu dreptul de a fi atât el cât și urmașii lui membrii ereditari în casa magnaților.

Dr Emil Petrovič vicenotariū la tribunalul din Panciova este transferat în aceeași calitate la judecătoria cercuală reg. din Alibunar.

Stipendiu austriac pentru un Român. Pentru dl Dr. *Corneliu Savescu*, care se prepară pentru ocu-parea catedrei de teologie dogmatică la facultatea din *Cernăuți*, a încuviințat ministerul c. r. austriac de culte și instrucțiune un stipendiu anual de o mie de florini v. a. Dr. *Corneliu Savescu* va cerceta universitățile din Viena, Göttingen, Kiew, Petersburg și Atena.

Sistem mai bun pentru încassarea contribuțiunelor. Vicecomitele Comitatului *Timiș* având în vedere multe fatalități, ce rezultă din sistemul present al încas-sării contribuțiunilor prin executori, cari în prima linie caută să-și încasseze competențele lor, la propunerea pro-tojudelui cercual central a provocat pe cei 11 protojudei cercuali din comitat a opiniona până în 10 Ian. a. v. pe basa esperințelor lor, cum ar fi mai practabil a se încassa dările, aruncul comunal, competențele erariali s. a. astfel ca să fie salvate și interesele publicului contribuabil evi-tându-se după puțință spesele enorme de execuțiune.

„Academia ortodoxă“ dela facultatea teologică din Cernăuți în adunarea generală ordinară din 11/23 Novem-bre a. c. s'a constituit pentru an. 1886/7, precum urmază: Presid. al Acad: *Traian Putică*, stud. teol. a. IV. Secret. de externe: *Ioan Dorofteiu*, stud. teol. a. III. Secret. de interne: *Victor Zaharovschi* stud. teol. a. II. *Secțiunea literară:* Presid. al secțiunii și vicepres. I al Acad: *Nicolae St. Pop*, stud. teol. a. III. Bibliotecariū: *George N. Mihalăescu*, stud. teol. a. III. Controlor: *Eug. Semaca*, stud. teol. a. III. *Secțiunea musicală:* Pres. al secț. și vicepres. II al Acad: *Lazăr Grigorovič*, stud. teol. a. III. Cassariū: *Mihalăciuc*, stud. teol. a. II. Rânduitoriū: *Emilian Vasiloschi*

stud. teol. a. I. *Comisiunea revădătoare:* *Cristofor Iliuț* stud. teol. a. III. *Dimitrie Zopa*, stud. teol. a. II. *Teodor, Petruc*, stud. teol. a. I. Pentru comitet: *Nic. Stef. Pop*, vice-pres. *Ioan Dorofteiu*, secret. de externe.

Gropile pentru conservarea de ghiată, după un ordin al Vicecomiților din *Timiș* și *Căraș-Severin* au a fi reperate și umplute cu ghiată îndată ce va permite anutimpul.

Cum să umblăm cu lămpile de petroleu? 1. Pe-troleul are a se conserva în locuri răcorose. 2. Lampa să se umple încă la lumina zilei. 3. Feștila, când se trage în lampă, să fie curată, uscată și să se potrivească bine, să nu fie cumva pré subțire. 4. Feștila și arđetoriul au a fi curățite în totă ziua de funingine și alte rămășițe de cărbuni. 5. Feștila curățindu-se să se rētunđă asemenea. 6. Zăbrelele arđetoriului au a se curăți în totă ziua. 7. Ar-đetorii stricați sau cu scăderi au a fi înlocuiți prin arđe-torii noi. 8. Oleul din lampă să nu ardă de tot. 9. Ghiócea lămpel, în care se află oleul, să fie ferită de încăldire. 10. Nu este ertat, a lăsa lampa să ardă cu feștila trasă în jos. 11. Lampa să stingă suftind ușor peste feștila puțin trasă în jos. 12. Unde sânt copii în casă, lămpile au să fie atâr-nate, ca dēnșii să nu ajungă la ele. De se vor păzi aceste reguli se vor evita multe nenorociri, cari se întâmplă în totă ziua, sau din nebăgări de sēmă sau din neșciința, cum avem să manipulăm cu lămpile de petroleu.

Bereria cea mai mare din lume este aceea, pe care proprietariul ei *Sir Edward Cecil Guinness* din *Dublin* capitala *Irlandiei* în *Englittera*, o a vëndut în Oct. a. c. Procedura observată la această vëndare este foarte caracteristică și ea ne descopere, că unde sânt adunate capi-talele lumii și că deși se vorbește multe rele despre tim-pul, în care trăim, dar el n'a pierdut încă credința în vasul cu bere și încrederea în setea de bere a omenimei. Proprietariul sus numit al bereriei în o bună diminătă, fără a face reclame prin diare, fără de a promite, precum este astăzi datina, munți de aur, face cunoscut: că el este aplecat, să vëndă bereria sa, dacă în restimp de 48 de ore se vor subscrie și depune la banca lui *Baring Brothers* 120 de milioane marce în acțiuni de câte 200 marce (o marcă are prețul de 60 cr. v. a.) ca preț de cumpărare. Și ce face publi-cul? Terminul pus de 48 ore îl află prea lung. El sparge porțile și ușile casei bancariului, ca nu cumva să se întârzie cu insinuarea acțiunilor și depunerea banilor. Poliția a trebuit să întrevină și ea nu era în stare a susține ordinea. Posta aducea mereu cară întregi de in-sinuatiuni recomandate. În 24 de ore era depus în bani gata întreg capitalul de acțiuni de 120 de milioane de marce și s'au fost subscris peste tot 2.540.000.000 de marce! Cât te întoreci s'a fost și subscris de 20 de ori mai mult decât se cerea. Bursa începe a serba orgiile sale, ca în timpurile cele mai bune ale ei. A doua zi acțiunile, ce aveau să se esmită, se cumpărau la bursă dimineta cu 10%, la amedii cu 15% și s'era cu 20% peste prețul lor nominal. Dar să vedem ce a putut îndemna pe capitalisti a-și vërta așa de nebunește banii lor. Bereria amintită este isvorul de bere cel mai mare din totă lumea.

Berea fabricată de ea, numită *porter*, a pătruns pretutindenea, pe unde englesul se gerăză fie ca ôspe, fie ca domn. Fundata încă în anul 1759 în ea încă dela început s'a plămădit numai *bere neagră, dulce și foarte tare*. Acastă specialitate de bere se numesce *porter*. În anul trecut s'a fabricat în ea 2.300.000 hectolitre de bere. Venitul brutto a fost: 4.331.500 M. pentru bere, 584.480 M. pentru drojdi 203.540 pentru alte maruțișuri. Regele de bere din Dublin *Sir Edward* avea un venit îndoit atât de mare, decât este lista civilă votată de cătră parlament reginei Victoriei. O sută douăzeci de milioane sânt destul pentru un om, care doarece a se retrage în viața privată și pentru acest preț dânsul pôte abdica liniștit dela demnitatea unui rege de bere.

Sinucidere. În luna trecută s'a îpușcat aici un recrut dela regimentul de inf. Nr 43. Motivul se țice a fi fost dorul de casa părinților lui: necăpătând concediu a'i cerceta s'a sinucis.

CONCURS.

Pe baza decizului adus în puterea ș-lui 63 din stat. org. în ședința Comitetului protopresbiteral gr. or. rom. al Panciovei, ținută în 11 Septembrie 1886, care decis s'a încuviințat și din partea Ven. Consistoriului diecesan cu ordinațiunea ddto 18 Octombrie 1886 Nr 850 B. prin acesta se escrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului de protopresbiter gr. or. rom. în tractul Panciovei.

Competenții au să dovedescă, cumcă poșed minimum calificațiunea normată în §. 15. lit. a din regulamentul pentru parochii de classa I-a, având și testimoniul de maturitate.

Între competenți asemenea calificați va fi preferit acela, care va proba, că a făcut studii la vre-o facultate juridică ori filosofică.

Emolumintele împreunate cu acest post sânt:

1) *Dotățiunea împreunată cu parochia protopresbiterală vacantă din Uzdin*, constătătoare din una sesiune parochială de pământ întregă, birul și stola parochială îndatinată dela familiile amintitei parochii.

Devenind însă în decursul timpului vacantă o parochia din comuna Satul-noi, carea prin măritul Congres național bis. ținut în anul 1881 este hotărâtă de loc central al Protopresbiteratului, protopresbiterul ales va avea să se mute în comuna Satul-noi și să ocupe parochia vacantă de acolo cu dotățiunea ei în locul celei din Uzdin, carea apoi se va ocupa de alt preot.

2) *Birul protopresbiteral anual* dela preoții tractului conform punct. 32 alinea c) din rescriptul declaratoriu illiric.

3) *Tacsele pentru ședutele de comunie* cu câte 2 fl. fie-care ședută.

4) *Paușalele de călătorie* prestânde din partea Ven. Consistoriului în sumă anuală cu 100 fl.

Protopresbiterul ales va avea să locuască în comuna, în carea se află parochia protopresbiterală.

Să observă, că escrierea de concurs pentru acest protopresbiterat se face între marginile decizunii cons.

din 15 Mai 1886 Nr. 416 B. publicată în „Fóia diecesană“ Nr 23 a. c. cu comunele înșirate în acea decisiune.

Doritorii de a concurge la acest post de protopresbiter vor avea a substerne petițiunile lor de concurs instruite cu documinte în formă autentică despre calificațiunea și ocupațiunea lor de până acum în termen de 30 zile dela I-a publicare în „Fóia diecesană“ din Caransebeș Prea On. Domn *Filip Adam*, comisariu consistorial denumit pentru conducerea actului electoral și protopresbiter în Iam. 53—3

Iam în 11 Noembrie 1886.

Filip Adam

Protopresb. și Comisariu consis.

CONCURS.

Conform decizului Venerab. Consistoriului din 21 Octobrie 1886 Nr. 343 Ș. pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școla gr. ort. din *Banloc*, protopresbiteratul Ciacovei, se escrie concurs cu termen de alegere până la 7 Decembrie 1886 r.

Emolumintele sânt:

1. În bani gata 140 fl.
2. 25 Hl. de grâu și 12-50 Hl. de cucuruz.
3. Pentru lumini și sare 6. fl. Pentru lemne 20 fl. Pentru scripturistică 8 fl.
4. Pentru participare la conferințe 5 fl. La Reuniune 5 fl.
5. Paie pentru încăldirea școlei și chilieii învățătorului după trebuință.
6. 1½ jucer de pământ arătoriu. — Dela înmormântări unde va fi poștit 33 cr. — Cortel liber cu 2 chilii și grădină de legumi.

Recurenții să-și trimită recursele instruite cu documintele necesarii conform stat. org. bis. producând și diplomă din limba magiară, adresate comitetului parochial din Banloc Prea On. oficiu protopresbiteral în Ciacova, Cottul Timiș, până la 5 Decembrie vechiu.

Banloc, în 23 Octobrie 1886.

52—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine:

P. Miulescu
protopresbiter.

CONCURS.

Pre baza ordinațiunei Consistoriale din 15 Novembre 1886 Nr. 746 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă parochul *Iosif Tomășel* din Vrană.

Emolumentele sânt:

Una parte din trei din toate venitele parochiei de a II clasă.

Doritorii de a ocupa acest post au să dovedescă că sânt de religiuinea gr. orient; că au cel puțin patru clase gimnasiale sau reale, și că au absolvat cu succes bun teologia în unul din institutele noastre. Cei mai bine calificați vor fi preferiți la candidare și alegere.

Timpul de recurgere este dela prima publicare în „Fóia diecesană.“ până în 30 de zile, în care restimp recurenții au să se prezente în biserica din Vrană spre ași arăta desteritatea în cântare și predicare.

Alegerca se va ținea în 26 Decembrie a. c. Recursele au a se trimite protopresbiterului tractual *Filip Adam* în Iam.

Vrană, în 18 Novembre 1886.

53—2

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresbiterul *Filip Adam*.

Medic-dentist imp. reg. de arte Dr. Popp
Apa Anatherină de dinți și de gură

Viena, I., Bognergasse Nr. 2.

Dr. Kainzbauer,

consilier imp., profesor emer.

curată. — Și la cataruri cronice este foarte
 gâtlegiului și a gâtului cu **Apa Anatherină de gură a lui Popp.**

Am aplicat **Apa Anatherină de gură alui Popp**
 la un număr de tot mare a pacienților mei la **boale**
de gură și de dinț cu succes extraordinar de bun,
 fiindcă sînt convins despre calitatea sa chimicesc
 binefăcătoare atingerea părților afectate ai **guri** ale

August C. de Schäffer m. p.

Dr. med. și membru al facultății de medicină
 din Viena.

câte există, întru cât el nu numai înlătură reșuflarea rău mirositoare din gură, ci susține totdeodată
 curățenia ei și conservează dinții.

Subscrisul a avut ocaziune în decursul mai multor
 ani a-și forma convingerea atât prin folosirea proprie
 a **Apei Anatherine de gură** a medicului-dentist imp.
 reg. de curte **Dr. J. G. Popp** cât și aplicarea ei la
 pacienții săi, că **acest mijloc întrece netăgăduit toate**

Dr. Vladesco,

profesor la facultatea de medicină din Bucu-
 rescă, medic-șef al spitalului Colții, membru
 al mai multor societăți științifice române și
 străine, proprietar al mai multor ordinii.

Subscrisul Vă declară cu plăcere, că a folosit și
 poate recomandă cu tot adinsul

Apa Antherină de gură

și precum

Pasta Anatherină de dinți.

Dr. med. Mayer m. p.

membru al colegiului de doctori și al facul-
 tății de medicină din Viena.

făcut în suferințele mele de dinți și de gură deja îndehungate cele mai bune servicii; de aceea ea
 merită a fi folosită și recomandată în cazuri analoage preste tot fără ordinațiunea unui medic.

Prin aceasta Vă adevăresc cu plăcere, că „**Apa**
Anatherină de gură“, provădută cu privilegiu exclusiv
 imp. reg., a medicului dentist de curte imp. reg. a
 d-lui **Dr. J. G. Popp**, Stadt, Bognergasse Nr. 2, mi-a

Dr. V. Kletzinsky m. p.

Chemic de tribunal imp. reg. și profesor.

toate organismele animale și vegetalele parazitice de prin dinți și limbă și împedcând dezvoltarea lor mai departe;
 elementele mineralice, curată dinții, fără ca părțile mixte să atace smalțul dinților; elementele mixte organice ale pastei
 curată chimicesc membrana mucoasă și smalțul dinților, fără a exercita asupra-le o iritație stricăcioasă; ele au un
 efect tonic asupra membranei mucoase și asupra țesăturii celulare a gurii.

Acestă Anatherină nu cuprinde neseai părți stricăcioase
 sănătății. Elementele ei aromatice, alese din uleiuri aromatice,
 au un efect improprietător și înviator asupra părților moi ale
 gurii, prin a căror miros plăcut ele fac pasta mai plăcută, omorînd

Dr. Joh. Flor. Heller

președint al institutului pathologico-chemic,
 chemist c. r. la tribunalul țerei etc.

Adevăresc cu bucurie că
Apa Anatherină de gură a d-tale
 am analizat-o chimice și am aflat nu numai că nu conține nici
 o substanță stricăcioasă ci am aflat-o de foarte recomandabilă ca
 dl profesor **Oppolzer**.

Dr. Gerh. Brants m. p.

membru al colegiului medical și a facultății
 de medicină din Viena.
 mai bune ei și ca un preservativ în contra multelor boale de gură asupra cărora se plâng mulți.

Resultatele fericite, ce le-am experiat cu insum și aceia
 dintre pacienții mei, cari ca și mine au întrebuințat **Apa**
Anatherină de gură mă d-obliga a declara în calitatea mea de
 medic, că am recomandat-o adeseori și o mai recomand nu
 numai ca pe un remediu conservator de dinți dintre cele

Dr. A. Nicolo Martinov

in Zara.

decât a înecat. — Pentru aceasta mă simț îndatorat cu mare mulțumită recomandând în modul cel mai călduros **Apa**
Anatherină de gură a d-tale tuturor căți sufer de dureri de dinți.

Cuprins momentan de dureri mari de dinți, am întrebuințat
Apa Anatherină de gură

deosebit de bună și foarte renumită, prin ceea ce dădura numai
 a d-tale cunoscută ca foarte renumită, prin ceea ce dădura numai

Deposite de această apă ce pentru calitățile sale excelente posedă recunoștință binecmeritată pretotindene, chiar
 și în Germania, Elveția, Turcia, Anglia, America etc. se află în calitate veritabilă și proaspătă.
 Să capătă în Caransebeș la apotecarii: **Alis. Ristic** și **Pil. J. Müller** și la neguț **H. Rosenfeld**. În Ruse-
 berg la apoteca lui **Jos. Gurth**, în Mehadia la apoteca lui **G. Tamas**.

21—3